

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ“ ВАРНА

**ГОДИШНА УЧИЛИЩНА
ПРОГРАМА ЗА ОБЩА И
ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА**

УЧЕБНА 2022 – 2023 ГОДИНА

**Приета на заседание на педагогически съвет с Протокол № РД-04-16 от
02.09.2022 г. Утвърден със Заповед № РД-08-1531 от 02.09.2022 г.**

1. Нормативно основание:

- Закон за предучилищно и училищно образование;
- Наредба за приобщаващото образование от 27.10.2017 г.;
- Закон за закрила на детето.

2. Цели на програмата:

- Осигуряване на равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование.
- Осигуряване на подкрепа за равен достъп до качествено образование и за развитие на потенциала на всеки ученик с цел неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото;
- Осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик и на разнообразието от неговите потребности чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването; Създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността;
- Осигуряване на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;

3. Основни задачи:

- Да се предостави обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик;
- Да се осигури подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на учениците;
- Да се осъществи превенция на обучителните затруднения на учениците;
- Да се създадат условия за мотивация за пълноценно участие в образователния процес и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;
- Да се осигурят възможности за пълноценно развитие, усъвършенстване и реализация на личностовия потенциал на учениците със изяви дарби;
- Да се осигури подходяща среда за когнитивно и личностно развитие и реализация на учениците със специални образователни потребности;
- Да се повиши качеството на образователния процес.

4. Дейности:

- **Подкрепа за личностно развитие на учениците.**

На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява

подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им и за включването и участието им в общността на училището.

Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик.

За реализиране на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие в училищата работят психолог или педагогически съветник, логопед, социален работник и ресурсни учители. В училището може да работят и други педагогически специалисти – рехабилитатор на слуха и говора, учител на ученици с нарушено зрение и други, както и кинезитерапевти и/или рехабилитатори, арттерапевти и други специалисти, в зависимост от оценката на индивидуалните потребности, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика.

Общата подкрепа за личностно развитие се предоставя от учителите и от други педагогически специалисти в училището – психолог, педагогически съветник, или от педагогическите специалисти в центъра за подкрепа за личностно развитие. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя в зависимост от плана за подкрепа ученика, в който се определят конкретните дейности за допълнителната подкрепа за личностно развитие на ученика и необходимите специалисти за предоставянето на подкрепата.

Подкрепата за личностно развитие на учениците се организира и осигурява в съответствие с утвърдените областни и общински стратегии за подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на анализ на потребностите от обща и допълнителна подкрепа във всяка община на територията на областта.

Училището включва в годишния план за дейността си видовете дейности, сроковете и отговорниците за предоставяне на подкрепата за личностно развитие. За организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в детската градина и училището в началото на всяка учебна година със заповед на директора се определя координатор, който координира работата на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и дейностите с педагогическите специалисти и с родителите във връзка с подкрепата за личностно развитие на децата и учениците.

За координатор може да бъде определен заместник-директор, учител, психолог или друг педагогически специалист с компетентности и/или опит в областта на приобщаващото образование.

Координаторът има следните основни функции:

1. обсъжда с учителите в групата в детската градина или с класните ръководители и с учителите, които преподават на съответните ученици, техните наблюдения и анализи по отношение на обучението, развитието и участието на деца или ученици в дейността на групата или класа;
2. координира дейността на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, включително работата им с родителите;
3. координира предоставянето на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в детската градина или в училището;
4. организира и координира дейностите във връзка с провеждането на събеседването и насочването на детето или ученика в определена подготвителна група на задължителното предучилищно образование или в определен клас на малолетни и непълнолетни

чужденци, търсещи или получили международна закрила, при приемането им за обучение в детска градина или училище.

Осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие в училище

Общата подкрепа за личностно развитие в училището гарантира участие и изява на всички деца в групата за задължително предучилищно образование и на всички ученици в класната стая и може да включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти: регулярни екипни срещи между учителите, обмяна на информация и на добри педагогически практики. На родителите се предоставя информация и при необходимост се канят на екипните срещи. По време на срещите се води протокол, който се подписва от всички участници в срещата. Графикът на срещите се прилага към годишния план за дейността на училището;
2. кариерно ориентиране на учениците;
3. занимания по интереси: дейности съобразно интересите, способностите, компетентностите на учениците и изява в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта; дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство; образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности и участие в проекти, програми, форуми и в други изяви на общинско, областно, национално и международно равнище; учебни предмети, модули и дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка от децата и учениците (определят се с училищните учебни планове);
4. библиотечно-информационно обслужване;
5. грижа за здравето въз основа на информация от родителя/представителя на детето/лицето, което полага грижи за детето, за здравословното състояние на детето и за проведени медицински изследвания и консултации;
6. поощряване с морални и материални награди;
7. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение с цел изграждане на позитивен организационен и психологически климат в училище, включително чрез психологическа подкрепа, насочена към учениците, учителите, училищното управление и родителите;
8. превенция на обучителните затруднения, която се изразява във включване на учениците в: допълнително обучение по учебни предмети при условията на Закона за предучилищното и училищното образование; консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; логопедична работа с учениците като част от общата подкрепа за личностно развитие в училището за целите на превенцията на комуникативните нарушения и обучителните затруднения.

Екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти включва:

1. обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват децата и учениците – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с децата в групата или с учениците в класа;

2. провеждане на регулярни срещи за:

а) преглед и обсъждане на информация за обучението и развитието на дете или ученик;

б) определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни деца и ученици, насочени към превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;

в) определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни деца и ученици, насочени към превенция на обучителните затруднения.

Допълнителното обучение по учебни предмети е насочено към ученици, които имат системни пропуски по даден учебен предмет, които са напреднали по даден учебен предмет и/или за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа. Потребностите от допълнителното обучение се определят от учителя по предмета и координатора, а за учениците със специални образователни потребности и за учениците с изявени дарби – от екипа за подкрепа за личностно развитие на конкретния ученик. Когато допълнителното обучение по учебен предмет се провежда в учебни дни извън часовете по училищния учебен план, то е с обща продължителност до 80 учебни часа годишно.

Допълнителното обучение по учебен предмет може да се провежда и по време на лятната ваканция с обща продължителност не повече от 30 учебни часа. За провеждане на допълнителното обучение директорът на училището уведомява родителите, които са задължени да осигурят присъствието на ученика. Консултирането по учебни предмети е достъпно за всички ученици и се провежда извън редовните учебни часове от учителите по предмети ежеседмично в рамките на учебната година.

Директорът на училището утвърждава график не по-късно от 15 октомври за първия учебен срок и не по-късно от 20 февруари за втория учебен срок, в който се определя приемно време и място на всеки учител, поставя се на видно място в сградата на училището и се публикува на интернет страницата на училището.

Класните ръководители информират родителите за възможностите за допълнително консултиране по учебните предмети. Времето за допълнително консултиране е част от работното време на учителите.

Кариерното ориентиране в училищното образование включва взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда.

Формите за кариерно ориентиране в училищното образование са индивидуалното и груповото информиране и консултиране, индивидуалната и груповата работа и работата по програми за кариерно ориентиране.

Информирането се отнася до:

1. видовете подготовка в училищното образование, профилите, специалностите от професии;

2. институциите в системите на предучилищното и училищното образование, професионалното образование и обучение и висшето образование и условията и реда за прием на ученици и студенти;

3. динамиката и потребностите на пазара на труда.

Консултирането е насочено към:

1. разкриване на интереси, нагласи и мотивация за избор на образование и професия;
2. формиране на умения за планиране на учебното и личното време;
3. формиране на умения за планиране на кариерното развитие;
4. преодоляване на грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците;
5. решаване на вътрешни и външни конфликти, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация.

Индивидуалната и груповата работа се осъществява за:

1. подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация;
2. провеждане на интерактивни упражнения по кариерно ориентиране;
3. провеждане на дискусии с ученици и родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работа;
4. провеждане на тренинги с ученици за формиране на умения за вземане на решения и търсене на работа.

Работата по програми за кариерно ориентиране включва дейности:

1. с ученици от I до IV клас;
2. с ученици от V до XII клас – за подготовка за преход към по-висока степен на образование или за участие на пазара на труда;
3. с ученици от отделни целеви групи – застрашени от отпадане от училище, талантиливи ученици, ученици със специални образователни потребности, ученици с проблемно поведение и др.;
4. за реинтегриране на отпадналите от училище;
5. за формиране на нови умения за социално включване и мобилност.

Заниманията по интереси включват:

1. дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство;
2. дейности, свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортнотуристически участия и изяви по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно равнище;
3. обучение по учебни предмети и модули, както и участие в дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка от учениците, определена в съответствие с чл. 85, ал. 3 от ЗПУО.

Заниманията по интереси може да се провеждат чрез различни организационни педагогически форми – клуб, състав, ансамбъл, секция, отбор и други.

Библиотечно - информационното обслужване се осигурява чрез училищните библиотеки и/или чрез училищни информационни центрове, които осигуряват свободен достъп на учениците до информация от различни документални източници в библиотечния фонд и в

глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

Училищната библиотека предоставя универсална информация чрез различни по тип, вид, тематика и език документални източници. Училищната библиотека формира в учениците култура и умения за търсене и ползване на информация, изгражда навици за непрекъснато самообразование, подтиква към креативност, подпомага достъпа до културни и образователни събития, мотивира личностното израстване и гражданската отговорност.

Грижата за здравето се осигурява чрез създаване на условия за достъп на учениците до медицинско обслужване. За учениците в училищата се организират програми, свързани със здравето образование, здравословното хранене, първа долекарска помощ и други. В провеждането на дейностите могат да се включват и родителите на децата и учениците. Родителят е длъжен да предоставя информация за здравословното състояние на ученика и за проведени медицински изследвания и консултации и да осъществява взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в училището. Учениците се поощряват с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на институционалната общност. Превенцията на насилието и преодоляването на проблемното поведение се изразява във включване на отделни ученици в съответни дейности за въздействие върху вътрешната мотивация, както и оказване на психологическа подкрепа.

Психологическата подкрепа е насочена към учениците, педагогическите специалисти и родителите.

Психологическата подкрепа се осъществява от психолог и включва:

1. създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес;
2. предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на тормоза и насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;
3. извършване на групова работа с ученици и/или кризисна интервенция;
4. работа със средата, в която е ученикът – семейството, връстниците.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището за целите на превенцията на обучителните затруднения се изразява във включване на отделни ученици в дейности, като:

1. допълнително обучение по отделен учебен предмет с акцент върху обучението по български език, включително оgramотяване на ученици, за които българският език не е майчин;
2. консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
3. логопедична работа.

Допълнителното обучение е насочено към ученици:

1. за които българският език не е майчин, или
2. които имат системни пропуски по даден учебен предмет, изразяващи се в годишна оценка слаб (2), или не са постигнали очакваните резултати, заложиени като прагова стойност за успешност при национално външно оценяване, както и за ученици, които напредват при обучението по даден учебен предмет;
3. които срещат затруднения, индикирани чрез срочна оценка слаб (2) или три последователни текущи оценки слаб (2);
4. за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа.

Допълнителното обучение по български език и литература за учениците е задължително и се осъществява чрез допълнителни учебни часове извън училищния учебен план в съответствие с държавния образователен стандарт за усвояването на българския книжовен език.

Потребностите от допълнителното обучение за учениците се определят от учителя по предмета и от координатора, а за учениците със специални образователни потребности – от екипа за подкрепа за личностно развитие.

Когато допълнителното обучение по учебен предмет се провежда в учебни дни извън часовете по училищния учебен план, то е с обща продължителност до 80 учебни часа годишно или до 10 учебни часа.

Общата продължителност на допълнителното обучение по учебен предмет за учениците се определя в плана за подкрепа.

Допълнителното обучение по учебен предмет за ученици може да се провежда и по време на лятната ваканция с обща продължителност не повече от 30 учебни часа.

За провеждане на допълнителното обучение директорът на училището уведомява родителите, които са задължени да осигурят присъствието на ученика.

Логопедичната работа се осъществява от логопеди в детски градини, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, Държавния логопедичен център, регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и включва:

1. превенция на комуникативните нарушения и на обучителни трудности;
2. диагностика на комуникативните нарушения
3. терапевтична дейност при установени индикации за комуникативни нарушения;
4. консултативна дейност с учители и родители на деца и ученици с комуникативни нарушения.

Логопедичната превенция на комуникативните нарушения и обучителни трудности включва:

1. изследване на писмената реч на учениците от начален етап;
2. определяне на потребностите на учениците от логопедична работа.

Логопедичната диагностика на комуникативните нарушения включва:

1. диагностика при нарушения на говора;
2. невропсихологична диагностика на входно и изходно равнище на ученици от начален, прогимназиален, първи и втори гимназиален етап;

Терапевтичната дейност при установени индикации за комуникативни нарушения включва:

1. изготвяне на индивидуални терапевтични планове;
2. провеждане на терапевтична дейност с ученици с комуникативни нарушения.

Консултативната дейност включва:

1. консултиране на учители за особеностите и потребностите на ученици с комуникативни нарушения и предоставяне на методическа подкрепа при работата с ученици с комуникативни нарушения;
2. консултиране, подкрепа и мотивиране на родителите на учениците с комуникативни нарушения за активно участие в логопедичния процес.

Дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения се предоставят след обсъждане на информацията от входните равнища по учебни предмети, от индивидуалния напредък в обучението и от наблюдението на развитието на отделни ученици, които срещат затруднения в обучението.

За целите на обсъждането могат да се използват и:

1. сведения от педагогически специалисти за силните страни на учениците;
2. сведения от педагогически специалисти в детската градина или училището или от други специалисти за наличие на възможни рискови фактори в средата на тези ученици;
3. данни от информацията, която придружава тези ученици от детската градина, включително за предоставяни дейности по обща подкрепа за личностно развитие в детската градина;
4. данни от установяването на готовността на тези деца за училище, от логопедично изследване, материали от портфолио и други. Обсъждането на цялата информация се прави от педагогическите специалисти, които работят с ученика, като за резултатите от обсъждането се уведомява родителят. Въз основа на обсъждането за отделни ученици се определят дейности от общата подкрепа за личностно развитие за целите на превенцията на обучителните затруднения. Въз основа на обсъждането се определят тези ученици, на които е необходимо да се извърши оценка на индивидуалните им потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Дейности от общата подкрепа за целите на превенцията на насилието и преодоляване на проблемното поведение и за целите на превенцията на обучителните затруднения по задължително се осъществяват и в неучебно време, включително през ваканциите, съобразно потребностите на децата и учениците с обща продължителност за отделен ученик или за група деца/ученици не повече от 30 учебни часа.

За дейностите директорът на училището въз основа на доклади на класни ръководители и на резултатите от образователния процес издава заповед за определяне на учениците и на условията за провеждане на дейностите.

Родителите се информират за заповедта не по-късно от 7 дни преди началото на осъществяване на дейностите.

В случай че родителите не осигуряват присъствието на учениците, директорът на детската градина или училището писмено уведомява дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на детето или ученика.

Класният ръководител запознават родителя с предприетите конкретни дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение и/или за превенция на обучителните затруднения и го информират за резултатите от изпълнението им.

В случаите, когато дете или ученик получава обща подкрепа и не се отчита напредък в развитието му, в тримесечен срок от предоставянето ѝ класният ръководител на ученика запознава родителя за необходимостта от извършване на оценка на индивидуалните потребности на ученика.

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

Допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните им потребности.

Оценката се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие на ученика, утвърден със заповед на директора на училището за конкретно дете или ученик по чл. 187, ал. 2 от ЗПУО.

Оценката на индивидуалните потребности на ученик е процес на събиране и анализиране на специфична информация за неговото функциониране – силни страни, затруднения, потенциал за оптимално развитие, участие в образователния процес, възможности за реализация.

Въз основа на обсъждането на информацията се определят учениците, на които следва да се извърши оценка на индивидуалните им потребности с цел осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

За извършването на оценката родителят представя следните документи:

1. заявление до директора;
2. статуси от проведени предварителни изследвания и консултации – психологични, логопедични, медицински, както и становище от специален педагог – при наличие на такива, в зависимост от потребностите на детето или ученика;
3. всички документи, съдържащи информация за здравословното състояние и социалното положение на детето, документи, издадени от съда, както и други документи, които имат отношение към обучението и образованието на детето или ученика, включително документи от детската градина, при наличие на такива;
4. протокол от специализирана по профила на заболяването лекарска консултативна комисия и/или решение на териториална експертна лекарска комисия (ТЕЛК), и/или на Национална експертна лекарска комисия (НЕЛК) с приложена лична амбулаторна карта, съдържаща информация за проведени изследвания, консултации, епикризи и други, които удостоверяват заболяването – при деца и ученици с хронични заболявания.

При извършването на оценката се вземат предвид и:

1. резултатите от ранното оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения;
2. документите от личното образователно дело на детето или ученика и материали от портфолиото на детето;
3. други документи при необходимост по преценка на екипа.

За извършването на оценката на индивидуалните потребности на ученици с изявени дарби родителят представя и документи, удостоверяващи постиженията, класиранията на призови места на децата и учениците и др.

За извършването на оценката на индивидуалните потребности на ученик в българско училище в чужбина може да се представят други документи освен посочените, предвидени в действащото законодателството на страната, в която е открито училището.

Оценяването на индивидуалните потребности на ученик, който не владее български език, се извършва на езика, който детето или ученикът владее най-добре, като при необходимост се ползва преводач, осигурен от родителя. При необходимост, в случай че родителят не може да осигури преводач, съдействие за осигуряването му може да окаже регионалното управление на образованието.

Оценката на индивидуалните потребности на ученици, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика, чийто състав включва психолог, логопед, ресурсен учител, а при ученици с увреден слух или с нарушено зрение – и рехабилитатор на слуха и говора или учител на деца и ученици с нарушено зрение, учителите в групата в детската градина/класният ръководител и учителите, които преподават на ученика в училището. Оценяват се познавателно развитие, комуникативни умения, социални умения, физическо развитие, адаптивно поведение, психични реакции, семейно функциониране.

Оценката на индивидуалните потребности на ученици в риск се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, чийто състав включва психолог и/или педагогически съветник, и логопед в училището, класният ръководител и учителите, които преподават на ученика в училището.

Оценяват се рисковите и защитните фактори в ситуацията на детето или ученика и неговата среда.

Оценката на индивидуалните потребности на ученици с изяви дарби се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика, чийто състав включва класния ръководител и учителите, които преподават на ученика в училището, психолог или педагогически съветник, или от специалистите, които обучават или тренират ученика в център за подкрепа за личностно развитие, в Националния дворец на децата или в спортен клуб. Оценяват се конкретните области на изявените дарби и способности.

Оценката на индивидуалните потребности на ученици с хронични заболявания се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика, чийто състав включва психолог, класния ръководител и учителите, които преподават на ученика в училището, медицинският специалист в здравния кабинет в сътрудничество с личния лекар на детето или ученика. Оценява се здравословното състояние на детето или ученика и влиянието му върху обучението.

При извършване на оценката може да участват и други специалисти извън посочените.

В случай че училището не може да осигури някой от специалистите, с изключение на психолога или педагогическия съветник, както и когато за оценката на индивидуалните потребности на учениците са необходими и други специалисти, директорът на детската градина или училището може да изпрати заявление за осигуряването им от регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния логопедичен център, център за подкрепа за личностно развитие, включително център за специална образователна подкрепа, специално училище за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания.

Оценката на индивидуалните потребности на учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, се извършва в срок до 3 месеца от началото на учебната година, като продължителността на оценяването е най-малко 14 дни.

Оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците с изяви дарби, в риск и с хронични заболявания се извършва съобразно спецификата на всеки отделен случай, но не по-късно от 3 месеца от установяване на потребността от извършване на оценка.

Оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, може да се извършва и по всяко друго време през учебната година, ако се установи потребност от такава оценка, като продължителността на оценяването е най-малко 14 дни и се извършва в срок до 3 месеца от установяването на потребността.

При извършването на оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците специалистите от екипа:

1. използват адаптирани за българските условия инструменти, например DP-3: Рейтингова скала за оценка на детското развитие, WISC IV: Скала за интелигентност на Уекслер за деца, Conners 3: Рейтингова скала за оценка на хиперактивността и коморбидните състояния, CARS2: Рейтингова скала за оценка на детския аутизъм, методики за функционална оценка като методика за оценка на образователните потребности на децата и учениците, методика за функционална оценка и работа с деца с умствена изостаналост и аутистичен спектър на развитие, методика за оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици с множество увреждания, методики за вербално и невербално оценяване – ПЕКС (PECS) система, МАКАТОН, комуникация „ръка в ръка“, метода Тадома, метода С-МАР и други;

2. вземат предвид образователните и личните постижения на ученика;
3. вземат предвид социалното и емоционалното развитие на ученика;
4. използват формални и неформални методи на наблюдение и оценка;
5. използват събраната до момента информация за ученика;
6. вземат предвид информацията за ученика, предоставена от ръководители на социални услуги в общността, в случаите когато детето или ученикът ползват такива, както и от лечебни заведения при необходимост;
7. вземат предвид мнението на родителя;
8. вземат предвид мнението на ученика – при възможност;
9. гарантират достъпа на информация за родителя през всички етапи на оценявания процес;
10. спазват етичния кодекс на училището.

Оценката на учениците се извършва индивидуално от всеки специалист в екипа при отчитане на силните страни и възможностите за участие в образователния процес на ученика.

Времето за индивидуалното оценяване на едно дете или ученик е по преценка на съответния специалист в зависимост от индивидуалните особености и потребности на детето или ученика и е в рамките на съответните срокове. Оценката на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е функционална.

При извършването на оценката на учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, увреждането и функционирането се разглеждат като следствие от взаимодействието между здравословното състояние и факторите на средата в съответствие с Международната класификация на функционирането на човека, уврежданията и здравето (ICF) на Световната здравна организация (СЗО) и при отчитане на Международната класификация на болестите – МКБ 10 на СЗО.

Оценката на децата и учениците се извършва съгласно Карта за оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика.

Всеки специалист от екипа попълва съответната на неговата компетентност част от Картата за оценка, като отделните части се съгласуват между специалистите и се вписва общо становище за функционирането на ученика и за необходимата допълнителна подкрепа. Родителят писмено изразява в картата за оценка съгласието или несъгласието си с извършената оценка на индивидуалните потребности и с решението за предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученика.

Картата за оценка е неразделна част от личното образователно дело на ученика в националната електронна информационна система за предучилищното и училищното образование (НЕИСПУО) и се предава заедно с останалите негови документи при прехода му от една институция в друга в системата на предучилищното и училищното образование. На родителя се предоставя при поискване копие от попълнената Карта за оценка на индивидуалните потребности на ученика. При несъгласие на родителя с оценката на индивидуалните потребности на ученика със специални образователни потребности, извършена в училището, той може да подаде заявление до директора на съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование за организиране на повторна оценка на индивидуалните потребности на ученика в 14-дневен срок от извършването на оценката от екипа за подкрепа за личностно развитие. Родителят посочва в заявлението мотивите за несъгласието си с оценката на индивидуалните потребности на ученика със специални образователни потребности.

В случаите на несъгласие на родителя с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученика, независимо че въз основа на оценките на индивидуалните потребности по ал. 1 е установена такава необходимост, и за предотвратяване на риска от отпадане от образование директорът на детската градина или училището писмено уведомява дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на ученика с цел осигуряване на неговия най-добър интерес.

Директорът на дирекция „Социално подпомагане“ в срок до 10 работни дни от получаването на уведомлението писмено информира директора на училището за предприетите действия.

Училището задължително организира предоставянето на дейности за обща подкрепа за личностно развитие на ученика.

Оценката на индивидуалните потребности на ученици, за които има индикации, че са ученици в риск, включва оценяване на рисковите фактори за развитието на ученика. Оценяват се:

1. история на здравословното състояние на ученика;
2. неблагоприятни условия в средата/ситуацията на ученика;
3. стресови събития в живота на ученика;
4. демографски фактори, оказващи влияние на развитието на ученика.

Елементите на оценката включват:

1. индивидуални фактори в развитието – използва се Карта за оценка на индивидуалните потребности на ученика; отчита се и разбирането на ученика за проблема;
2. фактори в средата на ученика – отчитат се загубите и травматичните събития или събитията с негативно влияние върху развитието и обучението на ученика;
3. подкрепяща среда – отчитат се обкръжението на ученика, общността в училището, формирането на приятелства, участието в занимания по интереси и други.

За извършването на оценката на индивидуалните потребности на учениците, които проявяват способности в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и имат постижения, надвишаващи постиженията на техните връстници, се използва информация, предоставена от учители, родители, деца и ученици или получена след изяви на ученика.

В случай че ученици с изявени дарби имат затруднения в обучението по един или повече учебни предмети, на тях може да им бъде извършена оценка на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие за преодоляване на обучителните трудности. Оценката се извършва съгласно Карта за оценка на индивидуалните потребности на ученика.

❖ Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците.

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование – детските градини, училищата, центрове за подкрепа за личностно развитие и специализирани обслужващи звена, осигуряват допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие според вида си е краткосрочна или дългосрочна.

Краткосрочна е подкрепата, която въз основа на оценката на индивидуалните потребности на ученика се предоставя за определено време в процеса на предучилищното и училищното образование, като:

1. за ученици със специални образователни потребности обхваща период от минимум една учебна година до максимум края на съответния етап от степента на образование;
2. за ученици в риск обхваща времето на планираните дейности за работа по конкретния случай, която се осъществява в училището в сътрудничество с отделите за закрила на детето;
3. за ученици с изявени дарби обхваща период от минимум една учебна година;
4. за ученици с хронични заболявания обхваща периода, необходим за лечението на ученика; при необходимост срокът ѝ се удължава в зависимост от здравословното състояние на ученика.

Дългосрочна е подкрепата, която обхваща повече от един етап от степеня на образование, повече от една степен на образование или е за целия период на обучение на ученика в училището.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва:

1. работа с ученик по конкретен случай;
2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
5. ресурсно подпомагане.

Когато на учениците се предоставя допълнителна подкрепа от институция в системата на предучилищното и училищното образование, на тези ученици не се предоставя такава дейност в други услуги, включително в социални услуги по ЗСП и ППЗСП. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се реализира от училището чрез план за подкрепа по чл. 187, ал. 3 от ЗПУО, изготвен за ученик.

Родителят се запознава с плана за подкрепа на ученика, като му се предоставя копие от него при поискване.

Родителят е длъжен да оказва съдействие за изпълнението на плана за подкрепа на ученика.

Работата с ученик по конкретен случай е метод, който цели гарантиране на индивидуален подход при предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученика. Работата по конкретен случай се основава на оценката на индивидуалните потребности и е насочена към учениците в риск, а в някои случаи, определени от екипа, към учениците със специални образователни потребности и учениците с изявени дарби.

Работата по конкретен случай се осъществява от екипа за подкрепа за личностно развитие при съгласуване и координиране на действията му с водещия на случая в отдела за закрила на детето.

Членовете на екипа може да участват в интердисциплинарна екипна работа със специалисти от социални услуги в случаите, когато ученикът ползва такива, или с други специалисти, включително медицински, които осигуряват здравната грижа за ученика. Водещият на случая координира работата си със специалистите от екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика и със специалистите и развива отношения на доверие с ученика.

Работата по конкретен случай включва:

1. формулиране на случая;
2. оценка на индивидуалните потребности на ученика;

3. определяне на цели и действия, насочени към ученика;
4. изготвяне на план за подкрепа;
5. взаимодействие и работа с подкрепящата среда;
6. оценка на резултатите.

Психо-социалната рехабилитация е комплекс от дейности на екипа за подпомагане на учениците със затруднения, увреждане или разстройство на тяхното психично здраве, а в някои случаи и на ученици с изявени дарби, за постигане на оптимално ниво на самостоятелност и за придобиване и прилагане на умения, необходими за пълноценното приобщаване в системата на предучилищното и училищното образование. Психо-социалната рехабилитация се предоставя на отделен ученик въз основа на оценката на индивидуалните му потребности.

Водещ на случая на ученика при предоставяне на психо-социалната рехабилитация в училището е психологът или педагогическият съветник, когато е с квалификация по психология.

Дейностите за психо-социална рехабилитация, както и тяхната продължителност се предоставят и изпълняват съгласно плана за подкрепа на ученика.

Рехабилитацията на слуха и говора е комплекс от дейности за стимулиране на остатъчния слух и на езиковото и речевото развитие на учениците с увреден слух с различен тип слухопротезиране (конвенционални слухови апарати или кохлеарни импланти). Рехабилитацията на слуха и говора се осъществява от рехабилитатор на слуха и говора, който извършва корекционна и компенсаторна работа с всеки ученик с увреден слух, съобразно възрастовите и индивидуалните му потребности, вида и степента на загуба на слуха.

Рехабилитацията на слуха и говора се осъществява в специални кабинети в специалните училища за ученици с увреден слух или в кабинети в училища, оборудвани със специални технически и дидактически средства, методики и материали.

Рехабилитацията на слуха и говора се предоставя въз основа на оценка от аудиометрично изследване, от артикулационно изследване и в зависимост от вида на слухопротезирането на ученика.

Дейностите за рехабилитация на слуха и говора, както и тяхната продължителност се предоставят и изпълняват съгласно плана за подкрепа на ученика.

Зрителната рехабилитация е комплекс от дейности за развитие и по-добро използване на слабо зрение на учениците с нарушено зрение, обучавани в училищата, чрез разнообразни зрителни задачи, неоптични и оптични средства и специфични четивни техники.

Дейностите за зрителна рехабилитация, както и тяхната продължителност, се предоставят и изпълняват съгласно плана за подкрепа на ученика.

Рехабилитацията на комуникативните нарушения е комплекс от дейности за подпомагане на ученици със затруднения, увреждане или разстройство на езика, говора, познавателните процеси и социалното поведение.

Рехабилитацията на комуникативните нарушения се предоставя на всеки ученик с комуникативно нарушение въз основа на оценка от невропсихологично изследване и съобразно индивидуалните му потребности.

Рехабилитацията на комуникативните нарушения се осъществява от логопеда, а в някои случаи - и от психолога в училището или центъра за подкрепа за личностно развитие. Рехабилитацията на комуникативните нарушения се осъществява в логопедични кабинети в училища и центрове за подкрепа за личностно развитие, както и в регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, оборудвани със специални технически и дидактически средства, методики и материали.

Дейностите за рехабилитация на комуникативните нарушения и продължителността им се определят в плана за подкрепа на ученика.

На учениците с физически увреждания може да се предоставя рехабилитация и кинезитерапия по време на учебните часове по физическо възпитание и спорт от рехабилитатор и/или кинезитерапевт или да им се осигурява лечебна физкултура (ЛФК).

За учениците се организират занимания, които осигуряват физическо натоварване, съобразено с техните възможности и здравословно състояние, и които ги приобщават към паралелката или групата.

Дейностите за рехабилитация при физически увреждания и продължителността им се определят в плана за подкрепа на ученика.

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование предоставят условия за равен достъп до образование за децата и учениците и чрез осигуряване на достъпна архитектурна и физическа среда, достъпност на информацията и комуникацията, достъп до учебните програми и учебното съдържание, разумни улеснения, технически средства, специализирано оборудване и специализирана подкрепяща среда, дидактически материали, методики и специалисти.

Достъпната физическа среда включва осигуряване на подходящи условия, използване и прилагане на иновативни подходи и съвременни технологии за архитектурна и физическа достъпност, които в най-голяма степен да отговорят на потребностите на учениците. Достъпна архитектурна среда се осигурява най-малко чрез:

1. входни и комуникационни пространства;
2. помещения и пространства за общо ползване;
3. санитарно-хигиенни и спомагателни помещения.

Достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование се осигурява чрез съобразяване на елементите на сградите и съоръженията със специфичните изисквания за различните видове увреждания. Общодостъпните помещения в сградите се свързват чрез достъпен маршрут. Специализирана подкрепяща среда се осигурява чрез:

1. обзавеждане на помещенията така, че да дават възможност да се устроят учебни места за ученици в инвалидни колички, както и учебни места за ученици с увреден слух с достатъчна осветеност;
2. оборудване при необходимост на учебни места за ученици с увреден слух с подходяща апаратура – FM-системи и други, съвместими с личните слухови апарати или с кохлеарните импланти на децата или учениците;
3. осигуряване при необходимост на специализирана техника за ученици с нарушено зрение – брайлови машини, брайлови дисплеи, компютри със синтетична синтезаторна реч и други;
4. осигуряване при необходимост на устройства за проследяване на погледа и специализиран софтуер за използването им, суичове, софтуер за управление на компютър с глас, алтернативни клавиатури и мишки за ученици с комплексни физически увреждания;
5. осигуряване на подходящи помещения за кабинети за рехабилитация на слуха и говора, за логопедични кабинети, за ресурсни кабинети и за други специализирани кабинети;
6. осигуряване на достъп за обслужване на ученици с увреждания в останалите помещения (библиотеки, административни кабинети и други);
7. организиране при необходимост по предложение на екипите за подкрепа за личностно развитие на работни и игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая.

Достъпността на информацията и комуникацията се изразява в осигуряване на:

1. достъп до видовете средства за информация и комуникация (телефони, компютри, интернет и други);
2. достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение и представянето им в достъпен формат;
3. достъпност на познавателните книжки, учебниците и учебните комплекти чрез осигуряване на разумни улеснения според индивидуалните потребности на учениците; на компютър със синтетична синтезаторна реч или провеждане на устен изпит;
4. достъпна мултимедийна образователна среда, специализирани софтуерни продукти, аудио-визуални средства, алтернативни форми за комуникация и за предаване на информация на ученици с увреден слух и с нарушено зрение.

Достъпът до учебните програми и учебното съдържание се гарантира с:

1. предоставяне на подкрепа за личностно развитие на учениците за осигуряване на непрекъснатост при прехода им през различните етапи и степени на образование;
2. адаптиране на учебното съдържание съобразно индивидуалните потребности на учениците със специални образователни потребности;
3. осигуряване на помощни средства и специализирани технологии в образователния процес;
4. осигуряване на терапевтична подкрепа и рехабилитация на учениците;

5. осигуряване на обучение по учебни програми по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания; 6. използване на подходящи учебни материали и учебни помагала.

Директорът на училището заявява пред регионалната комисия за организиране и провеждане на националното външно оценяване и пред регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити в регионалното управление на образованието, съответно по чл. 61 и 94 от Наредба № 11 от 1 септември 2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците (ДВ, бр. 74 от 2016 г.), необходимите разумни улеснения за учениците, които имат нужда от такива, за да участват в националното външно оценяване и в държавните зрелостни изпити.

Улесненията може да включват:

1. осигуряване на удължено време за провеждане на изпита;
2. провеждане на изпита с помощта на материали на брайлов шрифт или на уголемен шрифт, с помощта на компютър или на компютър със синтетична синтезаторна реч или провеждане на устен изпит;
3. осигуряване на учители консултанти;
4. самостоятелна зала по преценка на екипа за подкрепа за личностно развитие.

Улеснения може да се осигуряват и за участието на ученици, които се нуждаят от такива, в олимпиади и състезания. Училището в зависимост от индивидуалните потребности учениците осигуряват следните специалисти за допълнителна подкрепа за личностно развитие:

1. при сензорни и/или неврологични увреждания и при множество увреждания – ресурсен учител, рехабилитатор на слуха и говора, учител на ученици с нарушено зрение, логопед, психолог, помощник на учителя;
2. при обучителни трудности – логопед, психолог, ресурсен учител;
3. при прояви от аутистичния спектър – ресурсен учител, логопед, психолог, а при необходимост – сензорен терапевт и помощник на учителя;
4. при емоционални и/или поведенчески затруднения – психолог и/или педагогически съветник, а при необходимост – помощник на учителя и психотерапевт;
5. при наличие на риск – психолог и/или педагогически съветник, а при необходимост – помощник на учителя и образователен медиатор от общността на ученика или социален работник;
6. при изяви дарби и способности в различни области – учител и/или специалисти, съобразно изявените дарби и способности на ученика, а при необходимост – педагогически съветник и/или психолог;
7. при хронични заболявания – болничен учител, ресурсен учител, психолог и/или педагогически съветник.

Ресурсен учител се осигурява на всеки ученик със специални образователни потребности, за което вследствие на оценката на индивидуалните потребности е установена необходимост от ресурсно подпомагане.

Броят на ресурсните учители в училището се определя в зависимост от броя на децата и учениците със специални образователни потребности, от вида на подкрепата – краткосрочна или дългосрочна, от броя на часовете за ресурсно подпомагане, посочени в плановете за подкрепа на децата или учениците, съобразно променящите се индивидуални потребности на децата или учениците.

Разпределението на работата между ресурсните учители в училището и на броя на децата и/или учениците, с които работи един ресурсен учител, е в зависимост от потребностите на децата или учениците и спецификата на уврежданията или нарушенията им, но не повече от 12 деца и/или ученици със специални образователни потребности на един ресурсен учител.

Ресурсният учител може да работи като специалист с общ профил, подпомагащ всички групи ученици със специални образователни потребности, и като профилиран, подпомагащ определена група ученици с еднакви по вид увреждания или нарушения.

Логопед се осигурява на ученик с идентифицирани потребности от логопедична рехабилитационна работа и терапия.

Психолог се осигурява на ученик с идентифицирани потребности от психологическа подкрепа и терапия, необходимост от директна работа и консултиране.

Помощник на учителя се осигурява при повече от 3 ученици със специални образователни потребности в паралелка в училището, когато учениците са с комплексни потребности вследствие на емоционално-поведенчески проблеми при разстройство от аутистичния спектър или при друго увреждане, нарушение или заболяване.

Помощникът на учителя не е педагогически специалист и се назначава от директора на училището, когато е определен в плана за подкрепа на ученика.

Помощникът на учителя трябва да има компетентности и/или опит в дейности, свързани с работата с ученици със специални образователни потребности.

Помощникът на учителя осъществява дейността си съобразно инструкциите на учителите на ученика със специални образователни потребности и има следните функции:

1. участва в работата на екипа за подкрепа за личностно развитие на ученик със специални образователни потребности;
2. оказва техническа помощ при подготовката на образователни материали за ученици със специални образователни потребности;
3. съдейства организационно и технически на учителя при провеждането на учебния час или на педагогическата ситуация по преценка на учителите по отделните учебни предмети;
4. познава индивидуалните учебни програми на ученика;

5. подпомага изпълнението на дейности, определени в плановете за подкрепа на учениците със специални образователни потребности;
6. подпомага работата на учителите за развитие на адаптивните способности на учениците към образователната среда и за постигане на тяхната независимост;
7. подпомага придвижването на ученици със специални образователни потребности в сградата на училището;
8. подпомага осигуряването на безопасни условия за обучение на учениците, като подкрепя учителя при осигуряването на реда в групата или в класната стая в случай на проблемно поведение на ученик;
9. подпомага овладяването на хигиенни навици и самообслужването на учениците в училището;
10. осъществява и други дейности, предвидени в длъжностната му характеристика. Социален работник се осигурява за осъществяване на социално-педагогическата работа в училището и за изпълнение на функцията на медиатор между семейството и обкръжението на ученика и образователната институция, с акцент на учениците в риск.

За осъществяването на социално-педагогическата работа в училището социалният работник:

1. установява и поддържа взаимодействие с педагогическите и другите специалисти в училището, като организира срещи с учители, с медицинския специалист в здравния кабинет и с други специалисти за обсъждане на методите на работа с учениците за образование в ценности, права и отговорности;
2. подпомага формулирането на цели, специфични за всеки елемент от оценката на индивидуалните потребности и/или подкрепата на ученика, и проследява взаимодействието на ученика с неговото обкръжение;
3. осъществява срещи с родители и свързва семейството с наличните ресурси в общността; реализира сътрудничество със служби, институции и услуги в общността за създаване на граждански модели на поведение и за изграждане на благоприятна семейна среда. Училището осигурява гъвкава и динамична организация на средата и пространството според различните потребности на учениците.

Училището осигурява обучение по учебни програми по специални учебни предмети за ученици със сензорни увреждания – с увреден слух и с нарушено зрение, в чиито индивидуални учебни планове са предвидени часове за изучаване на специални учебни предмети.

Учебните програми по специалните учебни предмети за учениците с увреден слух са по индивидуална рехабилитация на слуха и говора, развитие на речта, произношение, фонетична ритмика, моторика, музикални стимулации, реч и предметна дейност.

Учебните програми по специалните учебни предмети за учениците с нарушено зрение са по зрително подпомагане, ориентиране и мобилност, полезни умения и социални умения. Учебните програми по специалните учебни предмети за учениците с увреден слух

съдействат за стимулиране на слуховото възприятие, речевото, езиковото, моторното и социалното развитие и за формиране на умения за самостоятелен и независим живот чрез средствата на тоталната комуникация.

Учебните програми по специалните учебни предмети за учениците с нарушено зрение имат за цел да подпомогнат цялостното развитие на учениците с нарушено зрение, като съдействат за компенсация на слепотата и слабото зрение и за формиране на умения за самостоятелен и независим живот.

Учебните програми по специалните учебни предмети за ученици с нарушено зрение се изпълняват в индивидуална или групова форма на работа, както и в часовете по различни учебни предмети от учител на ученици с нарушено зрение.

Обучението по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания се предоставя от специалното училище за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания или от рехабилитатори на слуха и говора и учители на ученици с нарушено зрение, назначени в училищата.

Ресурсното подпомагане се осъществява от ресурсни учители, рехабилитатори на слуха и говора и други педагогически специалисти, които са част от екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците със специални образователни потребности училищата. Директорът на училището назначава ресурсен учител за дългосрочна допълнителна подкрепа, когато в паралелката се обучават до 3 деца или ученици със специални образователни потребности.

За учениците с краткосрочна допълнителна подкрепа директорът може при необходимост да подаде заявление за осигуряване на ресурсни учители и други педагогически специалисти от регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, от център за подкрепа за личностно развитие, от Държавния логопедичен център, от специални училища за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания.

В срок до 14 дни от получаването на заявлението, директорите на регионалните центрове за подкрепа на процеса за приобщаващото образование, Държавният логопедичен център, центровете за подкрепа за личностно развитие и специалните училища за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания осигуряват необходимите учители и специалисти, а при невъзможност да ги осигурят съдействат на директора на училището за осигуряването им от други институции или от социални услуги.

Ресурсното подпомагане на ученици с увреден слух и на ученици с нарушено зрение може да бъде осигурено и предоставено от специалисти на специалните училища за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания – рехабилитатори на слуха и говора или учители на ученици с нарушено зрение.

Ресурсното подпомагане се провежда индивидуално и/или групово съгласно плана за подкрепа на всеки ученик със специални образователни потребности.

Ресурсното подпомагане може да включва:

1. адаптиране на учебното съдържание съобразно индивидуалните потребности на учениците със специални образователни потребности;
2. осигуряване на помощни средства и технологии за пълноценно участие в образователния процес;
3. съвместна работа на учителя по съответния учебен предмет и ресурсния учител при провеждането на педагогическата ситуация/урока;
4. терапевтична подкрепа на ученици със специални образователни потребности;
5. консултиране на учителите по отношение на изграждането на подкрепяща среда в училището и за осигуряване на ерготерапия, сензорна интеграция и други образователни ресурси за учениците със специални образователни потребности;
6. осигуряване на обучение чрез алтернативни форми на комуникация;
7. обучение в полезни умения и подготовка за самостоятелен живот;
8. осъществяване на дейности в класната стая с цел приемане и приобщаване на учениците със специални образователни потребности.

Ресурсното подпомагане може да бъде преустановено с решение на екипа за подкрепа за личностно развитие след преглед на напредъка в развитието на ученика и/или постигане на целите в плана за подкрепа, и след подадено заявление от родителя.

Когато училището не може да осигури ресурсното подпомагане на учениците със специални образователни потребности, в срок до 10 септември директорът подава информация до съответната община с искане за осигуряването му, като посочва видовете специалисти за ресурсното подпомагане.

В срок до 20 септември общината уведомява директора на училището за взетото решение за начина на осигуряване на ресурсното подпомагане на учениците със специални образователни потребности и за видовете специалисти – от център за подкрепа за личностно развитие на територията на съответната община или за възлагане при условията и по реда на чл. 198 от ЗПУО.

Когато общината не може да осигури ресурсното подпомагане, дейностите за ресурсно подпомагане се осигуряват от съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

В срок до 30 септември директорът на училището въвежда информацията за ресурсното подпомагане на децата и учениците със специални образователни потребности, за институциите и/или за лицата, които го осигуряват, както и за специалистите, които го осъществяват, в националната електронна информационна система за предучилищното и училищното образование, в списък-образец № 1 или в списък-образец № 2.

В случай че въз основа на извършената оценка на индивидуалните потребности е установена необходимост от ресурсно подпомагане на ученици със специални образователни потребности след 30 септември, директорът на училището извършва промени в утвърдения списък-образец, като въвежда информацията в срок до 1 декември.

Регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование осъществяват супервизия и методически подпомагат предоставянето на ресурсното подпомагане в училищата и в централите за подкрепа за личностно развитие.

Допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученици с изяви дарби се организира, като тя включва:

1. осигуряване на възможности за работа с ученик с изяви дарби по конкретен случай и за допълнителна индивидуална работа за развитие и надграждане на изявените дарби;
2. осигуряване на възможности за ползване на подходяща физическа среда, обзавеждане, оборудване, материали и консумативи;
3. осигуряване на квалифицирани специалисти за допълнителна подкрепа в съответната област – науки, технологии, изкуства, спорт;
4. осигуряване на възможности за участие в различни национални и международни изяви – състезания, конкурси, олимпиади, фестивали, концерти, спектакли, изложби и други;
5. осигуряване на възможности за включване в програми и проекти, насочени към стимулиране на изявите и подобряване на постиженията на учениците;
6. провеждане на летни академии, тематични семинари, дискуссионни клубове и други;
7. осигуряване на възможности за издаване на специализирана литература с практическа и теоретическа насоченост, включително разработки на ученици;
8. сътрудничество с висши училища, културни институции и Българската академия на науките за подкрепа на даровити ученици;
9. отпускане на стипендии за отличен успех или при достигане на призови места на национални и международни олимпиади и състезания при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

Допълнителна подкрепа по се предоставя на ученици с трайни способности и постижения в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, класирани на първите три места на общински, национални и международни изяви с конкурсен характер през предходната година.

Допълнителната подкрепа се определя от екипа за подкрепа за личностно развитие по предложение на учителя, който преподава на ученика по съответния учебен предмет, или на специалист в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и се осъществява съгласно план за подкрепа, в който се определя и броят на часовете за допълнителна индивидуална работа.

Училището осъществяват подкрепа за успешен преход на учениците между отделните етапи и степени на образование или между институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Преходът между институциите в системата на предучилищното и училищното образование се планира от координаторите в институциите с участието на родителя. Родителят сътрудничи на екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика.

При прехода на ученика от една институция в системата на предучилищното и училищното образование в друга родителят предоставя на координатора в институцията, в която се записва ученикът, актуална информация за състоянието му, включително съпътстващи документи за здравен и социален статус.

При преходите на учениците между институциите в системата на предучилищното и училищното образование координаторите си предоставят плана за подкрепа и документите на ученика

➤ Екип за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика

Екипът за подкрепа за личностно развитие в училището се създава със заповед на директора за конкретен ученик – със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания, за всяка учебна година.

В състава на екипа задължително участват психолог и/или педагогически съветник, както и логопед.

В екипа може да участва ресурсен учител/специален педагог, както и други специалисти според индивидуалните потребности на ученика.

В екипа може да се включват представители на органите за закрила на детето и на органите за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Екипът се ръководи от определения със заповедта на директора специалист от екипа.

В работата на екипа на ученика участва родителят, а при необходимост - и представител от съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и/или от центъра за подкрепа за личностно развитие.

Екипът провежда общите си срещи по предварително изготвен график, който включва не по-малко от три заседания – в началото на учебната година, в края на първия и на втория учебен срок.

Родителят се запознава с графика.

При възникнала необходимост заседание може да се провежда и извън определения график.

Ръководителят на екипа отправя покана за участие на родителя преди провеждането на извънредното заседание с писмо, по имейл или в телефонен разговор.

Задължителните три заседания са редовни, когато на тях присъстват всички членове на екипа.

Решенията се вземат с мнозинство от повече от половината членове на екипа. Заседанията, които се провеждат извън определените три заседания, са редовни, когато на тях присъстват поне половината от членовете на екипа.

Решенията се вземат с мнозинство от повече от половината от присъстващите членове на екипа в конкретното заседание.

За всяко заседание на екипа за подкрепа за личностно развитие се води протокол, подписан от лицето, водещо протокола, и от психолога и/или педагогическия съветник. Екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика осъществява работата с ученик по конкретен случай.

За конкретни дейности от плана за подкрепа при необходимост могат да бъдат привлечени външни за училището специалисти.

Екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика освен посочените функции в чл. 189, т. 1–4 от ЗПУО изпълнява и следните функции:

1. определя необходимия инструментариум за извършване на оценката на индивидуалните потребности на ученика и определя правила за работата си;
2. проучва документите и информацията за ученика;
3. обсъжда проведената оценка и наблюденията на всеки член от екипа и формулира общо решение за предоставяне на допълнителна подкрепа в протокол от заседанието;
4. информира директора на училището за взетото решение за предоставяне на допълнителна подкрепа;
5. определя вида и формата на обучение на ученика въз основа на оценката на индивидуалните му потребности;
6. до един месец от извършването на оценката на индивидуалните потребности при необходимост разработва индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми по един или повече учебни предмети за ученици със специални образователни потребности и за ученици с изяви дарби, съответно по чл. 95, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗПУО за учебната година;
7. до един месец от извършването на оценката на индивидуалните потребности разработва индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми за ученици със специални образователни потребности и с множество увреждания; в случай че учениците се обучават в центрове за специална образователна подкрепа, индивидуалните учебни планове и програми се разработват в сътрудничество между училището и центъра за специална образователна подкрепа;
8. проследява напредъка в развитието на ученика два пъти през учебната година и при необходимост внася промени в плана за подкрепа и в индивидуалните учебни програми след информирано писмено съгласие на родителя, който е длъжен да оказва съдействие за изпълнението на плана за подкрепа на ученика;
9. извършва консултативна дейност с учениците, с учителите, с родителите за приемане и приобщаване на учениците със специални образователни потребности, в риск, с изяви дарби, с хронични заболявания в училището;
10. изготвя доклади за дейността на екипа до директора на училището, съответно в 7-дневен срок след края на първия учебен срок и в 10-дневен срок след края на втория учебен срок на учебната година.

Всеки специалист от състава на екипа за подкрепа за личностно развитие на конкретния ученик може да участва в повече от един екип.

Директорът на училището изпраща копие от протокола с оценката и решението на екипа за подкрепа за личностно развитие за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика със специални образователни потребности в регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование в 7-дневен срок от извършването на оценката за одобряване на предоставянето на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности.

Когато не може да формира екип за подкрепа за личностно развитие на дете или ученик със специални образователни потребности, директорът на детската градина или училището в 3-дневен срок от установяването на необходимостта от извършване на оценка на индивидуалните потребности изпраща заявление до директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование за извършване на оценката по чл. 190, ал. 3, т. 2 от ЗПУО.

ИНДИВИДУАЛНИ УЧЕБНИ ПЛАНОВЕ И ИНДИВИДУАЛНИ УЧЕБНИ ПРОГРАМИ НА УЧЕНИЦИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ И НА УЧЕНИЦИ С ИЗЯВЕНИ ДАРБИ

За ученици със специални образователни потребности, които се обучават в дневна, вечерна, комбинирана, дистанционна форма или в дуална система на обучение, и за ученици с изявени дарби, които се обучават в комбинирана, дистанционна форма или в дуална система на обучение, при необходимост се разработва индивидуален учебен план въз основа на училищния учебен план.

Индивидуален учебен план се разработва и за ученици със специални образователни потребности, които се обучават в индивидуална форма на обучение при условията и по реда на чл. 107, ал. 4 от ЗПУО, както и за ученици с изявени дарби, които се обучават в индивидуална форма на обучение.

Индивидуалният учебен план се утвърждава със заповед на директора на училището след обсъждане и приемане от педагогическия съвет и изпълнението му се контролира ежемесечно от регионалното управление на образованието.

Във връзка с тази дейност директорът на училището ежемесечно изпраща информация в регионалното управление на образованието.

В случай че за ученици с изявени дарби, които се обучават по индивидуален учебен план в комбинирана форма на обучение или в дуална система на обучение, са необходими квалифицирани специалисти за допълнителна подкрепа в съответната област – науки, технологии, изкуства, спорт и други, директорът на училището може да ги осигури от центрове за подкрепа за личностно развитие, от Националния дворец на децата, от друга институция или организация, осъществяваща дейност в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.

Индивидуалният учебен план разпределя учебното време между учебните предмети или модули за придобиване на училищната подготовка.

Според потребностите, възможностите и способностите на учениците със специални образователни потребности и на учениците с изявени дарби в индивидуалния учебен план се допуска:

1. отсъствие в раздел А на учебния предмет физическо възпитание и спорт, когато обучението на ученика по него е невъзможно и това е доказано с медицински документ;
2. отсъствие в раздел А и/или в раздел Б на учебни предмети, когато обучението на ученика по тях е невъзможно и въз основа на медицински документ екипът за подкрепа за личностно развитие е препоръчал съответните предмети да не се изучават – за учениците със специални образователни потребности;
3. намален брой учебни часове по един, по повече или по всички учебни предмети, като намаляването в основната степен на образование не може да бъде повече от 50 на сто, а в средната степен на образование не може да бъде повече от 70 на сто за всеки отделен учебен предмет.

Индивидуалният учебен план съдържа:

1. наименованията на учебните предмети/модули и седмичния брой часове по учебни предмети/модули;
2. пояснителни бележки за отразяване на особеностите по прилагането му.

В пояснителните бележки към индивидуалния учебен план се определят:

1. място за провеждане на обучението – в училище, в център за специална образователна подкрепа, в домашни условия или в стационарни условия в лечебно заведение;
2. календарен график на обучението по дати и часове;
3. специфичните методи на обучение, включително формите и методите за проверка и оценка, когато има такива специфики;
4. учебните предмети от индивидуалния учебен план, по които ще бъдат изготвени индивидуални учебни програми.

Индивидуалният учебен план се разработва за учебна година.

За обучението по всеки учебен предмет от индивидуалния учебен план на ученик с умствена изостаналост и множество увреждания в случаите, когато ученикът е насочен за обучение в център за специална образователна подкрепа по реда на чл. 195, ал. 4 от ЗПУО, екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика в училището, в което ученикът е записан, разработва въз основа на оценката на индивидуалните му потребности индивидуални учебни програми в сътрудничество с педагогическите специалисти, които го обучават в центъра за специална образователна подкрепа.

Индивидуалните учебни програми се утвърждават от директора на училището.

Всяка индивидуална учебна програма съдържа:

1. кратко представяне на учебната програма;
2. очаквани резултати от обучението по учебния предмет в края на класа за постигане на компетентностите – знания, умения и отношения, в съответствие с индивидуалните потребности и възможности на ученика;
3. учебно съдържание (теми, компетентности, като очаквани резултати от обучението, нови понятия);
4. препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината;
5. специфични методи и форми за оценяване на постиженията на учениците;
6. дейности за придобиване на ключови компетентности, както и за развитие на социални и полезни умения за самостоятелен и независим живот.

Индивидуалните учебни програми на учениците със специални образователни потребности се разработват въз основа на държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка, съобразени са с учебните програми по общообразователните учебни предмети, с учебните програми по специалните учебни предмети – за ученици със сензорни увреждания, и с учебните програми по учебните предмети или модули за професионално образование и обучение и са в съответствие с индивидуалните потребности и възможности на всеки ученик.

Оценяването на учениците със специални образователни потребности, които се обучават по индивидуални учебни програми, се извършва в съответствие с чл. 120, ал. 7 и 8 от ЗПУО и при условието на чл. 118, ал. 4 от ЗПУО. Установяването на придобитите компетентности като очаквани резултати от обучението по индивидуалните учебни програми се осъществява от учителите по съответните учебни предмети от индивидуалните учебни планове на учениците в сътрудничество с педагогическите специалисти от екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в училищата. Установяването на придобитите компетентности като очаквани резултати от обучението по

индивидуалните учебни програми, в случай че учениците се обучават в център за специална образователна подкрепа, се осъществява от учителите и другите педагогически специалисти в центъра.

Родителят се запознава с индивидуалния учебен план и индивидуалните учебни програми, като при поискване му се предоставя копие от тях.

Учениците с нарушено зрение и множество увреждания се обучават по следните индивидуални учебни програми:

1. по общообразователните учебни предмети – Български език и литература, математика, Околен свят, Човекът и обществото, Изобразително изкуство/Тактилно творчество, Музика, Физическо възпитание и спорт/Лечебна физкултура (ЛФК);
2. по специалните учебни предмети – зрително подпомагане, ориентиране и мобилност, полезни умения и социални умения.

Общообразователната подготовка се осъществява в хода на цялото училищно обучение и обхваща следните адаптирани за ученици с нарушено зрение и множество увреждания групи ключови компетентности:

1. основни компетентности в областта на българския език, умение за общуване – вербални и невербални начини за комуникация;
2. фрагментарни умения за общуване на чужди езици – вербални и невербални;
3. елементарни математически представи и понятия;
4. елементарни познания в областта на природните науки и технологиите;
5. фрагментарна дигитална компетентност;
6. умения за учене;
7. умения за социализация, социални и граждански познания;
8. възможности за вземане на решения и за прилагането им;
9. културни познания и умения за изразяване чрез творчество;
10. нагласи за здравословен начин на живот и спорт.

Индивидуалните учебни програми на учениците с нарушено зрение и множество увреждания се разработват в съответствие с учебното съдържание по общообразователните учебни предмети и са съобразени с индивидуалните потребности и възможности на учениците.

Индивидуалните учебни програми се разработват въз основа на рамкови изисквания. Учениците с увреден слух и множество увреждания се обучават по следните индивидуални учебни програми:

1. по общообразователните учебни предмети – Български език и литература, Математика, Околен свят, Човекът и обществото, Изобразително изкуство, Музика/Жестова интерпретация на песни и ритъм и Физическо възпитание и спорт/ЛФК, разпределени в 3 нива по степен на сложност;
2. по специалните учебни предмети – индивидуална рехабилитация на слуха и говора, развитие на речта, фонетична ритмика, моторика, музикални стимулации, жестова интерпретация на песни и ритъм, произношение, реч и предметна дейност. Общообразователната подготовка се осъществява в хода на цялото училищно обучение и обхваща следните адаптирани за ученици с увреден слух и множество увреждания групи ключови компетентности:
1. основни компетентности в областта на българския език, умение за общуване – вербални и невербални начини за комуникация;

2. фрагментарни умения за общуване на чужди езици – вербални и невербални;
3. елементарни математически представи и понятия;
4. елементарни познания в областта на природните науки и технологиите;
5. фрагментарна дигитална компетентност;
6. умения за учене;
7. умения за социализация, социални и граждански познания;
8. възможности за вземане на решения и за прилагането им;
9. културни познания и умения за изразяване чрез творчество;
10. нагласи за здравословен начин на живот и спорт.

Индивидуалните учебни програми на учениците с увреден слух и множество увреждания се разработват в съответствие с учебното съдържание по общообразователните учебни предмети и са съобразени с индивидуалните потребности и възможности на учениците.

Индивидуалните учебни програми по се разработват въз основа на рамкови изисквания.

Учебното време на учениците с нарушено зрение и множество увреждания и на учениците с увреден слух и множество увреждания се определя съгласно броя на учебните седмици в рамковия учебен план за съответния клас.

Броят на учебните часове в индивидуалния учебен план на ученик за всеки учебен предмет не може да е по-голям от броя на учебните часове за всеки учебен предмет в училищния учебен план, като общият брой на учебните часове в раздел А на индивидуалния учебен план не може да е повече от 22 учебни часа седмично. Обучението по учебните предмети от индивидуалния учебен план на ученик с нарушено зрение и множество увреждания се осъществява от учител - специален педагог на ученици с нарушено зрение, а на ученик с увреден слух и множество увреждания – от учител - специален педагог на ученици с увреден слух (рехабилитатор на слуха и говора), при минимална норма за преподавателска работа 21 часа седмично. В края на първия учебен срок се извършва преглед на резултатите от обучението по индивидуалната учебна програма, като постигнатото равнище на компетентности на ученика се отразява в протокол.

При необходимост екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика с нарушено зрение и множество увреждания или на ученика с увреден слух и множество увреждания актуализира индивидуалната учебна програма.

В края на учебната година се извършва цялостен преглед на резултатите от обучението по индивидуалната учебна програма, като в протокол се отразява постигнатото равнище на компетентности на ученика.

Протоколът от прегледа на резултатите от обучението по индивидуалната учебна програма е неразделна част от документите на ученика в личното образователно дело и се предава заедно с останалите негови документи при прехода му от една институция в друга в системата на предучилищното и училищното образование.

Прегледът се извършва от учителя по съответния учебен предмет съвместно с класния ръководител и с екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика.

Оценяването на учениците с нарушено зрение и множество увреждания и на учениците с увреден слух и множество увреждания, които се обучават по индивидуални учебни програми, се извършва в съответствие с чл. 120, ал. 7 и 8 от ЗПУО и при условието на чл. 118, ал. 4 от ЗПУО. При оценяването на ученика с

нарушено зрение и множество увреждания и на ученика с увреден слух и множество увреждания екипът за подкрепа за личностно развитие използва различни методи и подходи, методики за вербално и невербално оценяване (ПЕКС (PECS) система, МАКАТОН, комуникация „ръка в ръка“, Метода „Тадома“), Методика за оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици с множество увреждания, WISC IV: Скала за интелигентност на Уекслер за деца и други.

Учениците с умствена изостаналост и множество увреждания се обучават по:

1. индивидуални учебни програми по общообразователните учебни предмети – Български език и литература, Математика, Роден край, Околен свят, Човекът и природата, Човекът и обществото, Биология и здравно образование, История и цивилизации, География и икономика, Технологии и предприемачество, Информатика, Информационни технологии и компютърно моделиране, Изобразително изкуство, Музика, Физическо възпитание и спорт/ЛФК;

2. индивидуални програми за терапия и рехабилитация.

Общообразователната подготовка се осъществява в хода на цялото училищно обучение и обхваща следните адаптирани за ученици с умствена изостаналост и множество увреждания групи ключови компетентности:

1. основни компетентности в областта на българския език, умение за общуване – вербални и невербални начини за комуникация;
2. елементарни математически представи и понятия;
3. елементарни познания в областта на природните науки и технологиите;
4. фрагментарна дигитална компетентност;
5. умения за учене;
6. умения за социализация, социални и граждански познания;
7. възможности за вземане на решения и за прилагането им;
8. културни познания и умения за изразяване чрез творчество;
9. нагласи за здравословен начин на живот и спорт.

Индивидуалните учебни програми се разработват в съответствие с учебното съдържание по общообразователните учебни предмети и са съобразени с индивидуалните потребности и възможности на учениците с умствена изостаналост и множество увреждания.

Индивидуалните учебни програми се разработват въз основа на рамкови изисквания. На учениците чрез индивидуалните и груповите терапии и рехабилитации се предоставя възможност за сензорна рехабилитация, формиране на фонематичен слух, развитие на речта, произношение, фонематична ритмика, обща и фина моторика, музикални стимулации, психологическа и арттерапия, предметна дейност и други. Учебното време на учениците с умствена изостаналост и множество увреждания се определя съгласно броя на учебните седмици в рамковия учебен план за съответния клас.

Броят на учебните часове в индивидуалния учебен план на ученик с умствена изостаналост и множество увреждания за всеки учебен предмет не може да е по-голям от броя на учебните часове за всеки учебен предмет в училищния учебен план, като общият брой на учебните часове в раздел А на индивидуалния учебен план не може да е повече от 22 учебни часа седмично.

Обучението по учебните предмети от индивидуалния учебен план на ученик с умствена изостаналост и множество увреждания се осъществява от учител - специален

педагог на ученици с умствена изостаналост и множество увреждания, при минимална норма за преподавателска работа 21 часа седмично.

В края на първия учебен срок се извършва преглед на резултатите от обучението по индивидуалната учебна програма, като постигнатото равнище на компетентности на ученика с умствена изостаналост и множество увреждания се отразява в протокол.

Въз основа на прегледа при необходимост се актуализира индивидуалната учебна програма по един или повече учебни предмети от индивидуалния учебен план на ученика.

В края на учебната година се извършва цялостен преглед на резултатите от обучението по индивидуалната учебна програма, като в протокол се отразява постигнатото равнище на компетентности на ученика.

Протоколът от прегледа на резултатите от обучението по индивидуалната учебна програма е неразделна част от документите в личното образователно дело на ученика и се предава заедно с останалите негови документи при прехода му от една институция в друга в системата на предучилищното и училищното образование.

Прегледът се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика съвместно с учителя по съответния учебен предмет, а когато ученикът се обучава в център за специална образователна подкрепа – съвместно с учителите и другите педагогически специалисти в центъра.

Оценяването на учениците с умствена изостаналост и множество увреждания, които се обучават по индивидуални учебни програми, се извършва в съответствие с чл. 120, ал. 7 и 8 от ЗПУО и при условието на чл. 118, ал. 4 от ЗПУО.

При оценяването на ученици с умствена изостаналост и множество увреждания екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика или координиращият екип в центъра за специална образователна подкрепа използва различни методи и подходи, методики за вербално и невербално оценяване (ПЕКС (PECS) система, МАКАТОН, комуникация „ръка в ръка“, Метода „Тадома“), Методика за оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици с множество увреждания, Методика за функционална оценка и работа с деца с умствена изостаналост и аутистичен спектър на развитие, WISC IV: Скала за интелигентност на Уекслер за деца и други.

5.Очаквани резултати:

- Осъществяване на целите на програмата за обща и допълнителна подкрепа на учениците, насочени към приемане и съобразяване с индивидуалността на всеки ученик и правото му на равен достъп до качествено образование;
- Създаване на условия за оптимална реализация на ресурсите на ученика и неговото личностно развитие;
- Повишаване на качеството на образователния процес в ОУ „Стоян Михайловски”.

6.Ресурси:

Ресурси на професионалните компетентности на педагогическите специалисти в ОУ „Стоян Михайловски”, специализирани кабинети за работа с учениците (логопедичен, ресурсен, психологически), дидактически и технически средства за работа с ученици със специални образователни потребности, спортно-техническа база на училището.